

Odpověď na podněty poskytnuté Evropským parlamentem jako součást jeho usnesení o výroční zprávě Evropské centrální banky za rok 2016

Výroční zprávu ECB za rok 2016 představil viceprezident ECB dne 10. dubna 2017 na zvláštní schůzi Hospodářského a měnového výboru Evropského parlamentu.¹ Dne 5. února 2018 se prezident ECB zúčastnil plenární rozpravy parlamentu o výroční zprávě.² Další den plénum přijalo usnesení o výroční zprávě ECB za rok 2016 (dále jen „usnesení“).³

Při příležitosti předložení výroční zprávy ECB za rok 2017 Evropskému parlamentu poskytuje ECB svou odpověď na podněty Evropského parlamentu jako součást usnesení.⁴ Tato odpověď se zveřejňuje v souladu s praxí přijatou v roce 2016 v reakci na žádost Evropského parlamentu.⁵ Je ukázkou závazku ECB k odpovědnosti nad rámec požadavků Smlouvy.

1 Měnová politika ECB

1.1 Účinnost opatření ECB a jejich vedlejší dopady

Usnesení se v několika bodech, např. v bodech 3, 11, 12, 15, 20, 22, 23 a 25 zabývá účinností opatření měnové politiky ECB, jejich vlivem na podmínky financování v eurozóně a jejich vedlejšími dopady.

ECB se domnívá, že opatření její měnové politiky výrazně přispěla ke zlepšení finančních podmínek pro podniky a domácnosti a k vyššímu hospodářskému růstu a inflaci. Celkový dopad všech měnověpolitických opatření přijatých od poloviny roku 2014 do října 2017 na růst a inflaci v eurozóně se v obou případech

¹ Viz <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170410.en.html>.

² Viz <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180205.en.html>.

³ Text přijatého usnesení je k dispozici na internetových stránkách Evropského parlamentu <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0025+0+DOC+XML+V0//CS>.

⁴ Tato odpověď se nezabývá tématy uvedenými v usnesení Evropského parlamentu o bankovní unii. Diskuze k těmto záležitostem viz výroční zpráva ECB o činnosti dohledu (k dispozici zde <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/publications/annual-report/html/ssm.ar2017.en.html>). Odpověď na usnesení o bankovní unii bude zveřejněno později během letošního roku.

⁵ Viz bod 23 usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. února 2016 o výroční zprávě Evropské centrální banky za rok 2014, které je k dispozici na adrese <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0063+0+DOC+PDF+V0//CS>.

odhaduje na zhruba 1,9 procentního bodu kumulativně pro období let 2016–2020. Transmisní kanály měnové politiky fungují dobře a zajišťují tak podmínky nezbytné pro udržitelný návrat míry inflace k hodnotám pod 2 %, ale blízko této úrovně.

I když usnesení odkazuje na nedostatek přiměřené nabídky úvěrů, dostupné údaje naznačují, že měnověpolitická opatření ECB jsou účinná při celkovém uvolňování podmínek financování a podpoře oživení úvěrování podniků a domácností. Nedávné údaje ukazují, že postupné oživení růstu úvěrů pokračuje. Růst objemu úvěrů nefinančním podnikům i domácnostem od poloviny roku 2014 výrazně oživil (o více než 6 procentních bodů v případě nefinančních podniků a o zhruba 3 procentní body v případě úvěrů domácnostem) a odrážel tak promítání měnověpolitických opatření ECB. Poptávka podniků po úvěrech, jak naznačuje průzkum bankovních úvěrů (BLS) v eurozóně, od roku 2015 výrazně vzrostl a nadále podporuje postupné oživení růstu úvěrů.⁶

Pokud jde o důraz usnesení na zlepšení přístupu malých a středních podniků (MSP) k úvěrům, je třeba uvést, že z rostoucího promítání měnověpolitických úrokových sazeb do ekonomiky od zavedení souboru měnověpolitických opatření zaměřených na uvolnění podmínek úvěrování v červnu 2014 těžily především malé a střední podniky. Výsledky posledního průzkumu o přístupu podniků k financování (SAFE) v eurozóně (duben–září 2017) potvrzují probíhající zlepšení v dostupnosti externího financování pro malé a střední podniky v prostředí větší ochoty bank poskytovat úvěry a lepšího hospodářského výhledu, a to i v zemích, které byly vážněji postiženy krizí. I přes strukturální rozdíly úrokové sazby velmi malých bankovních úvěrů (které lze považovat za aproximaci úvěrů malým a středním podnikům) poklesly od začátku června 2014 do konce ledna 2018 o 199 bazických bodů, zatímco u velkých úvěrů činil pokles 97 bazických bodů.

ECB sleduje vedlejší dopady svých nekonvenčních měnověpolitických opatření, pravidelně o těchto aspektech informuje a zohledňuje je při nastavování své měnové politiky, pokud ovlivňují dosahování prvořadého cíle – cenové stability. Zdá se, že vedlejší dopady jsou zatím celkově omezené. Např. není zjevné, že by se rozpětí ocenění aktiv v eurozóně plošně zvětšovalo. Mírný vývoj v oblasti úvěrů podporuje hodnocení, že riziko úvěrového boomu s nadměrným růstem úvěrů a nesladěností cen aktiv je v současnosti nízké. Současně v prostředí robustního růstu nově poskytnutých hypotečních úvěrů by měl být vývoj bankovních úvěrů pečlivě sledován, zejména v jurisdikcích, kde růst cen rezidenčních nemovitostí silně roste a odhady ocenění jsou nad úrovní základních veličin. V případě, že by vedlejší dopady měnové politiky měly vyvolávat obavy, musely by se uplatnit jiné politiky, ledaže by tyto dopady mohly mít vliv na dosažení cenové stability v eurozóně. Například by se mohla použít cílená makrobezpečnostní opatření, jak tomu bylo již v několika jurisdikcích, pokud by se rizika související se vznikem bublin na trzích aktiv v určitých sektorech nebo zemích

⁶ Pokud jde o vnímání měnových abnormalit, které by byly patrné v divergenci temp růstu širokých a úzkých peněz, lze pozorovat, že růst M3 byl od vyhlášení programu nákupu aktiv silný. Jak je v této zprávě zdůrazněno, je pravda, že vzhledem k nízkým nákladům příležitosti z držby likvidních vkladů v prostředí, které se vyznačuje velmi nízkými úrokovými sazbami a plochou výnosovou křivkou, byl růst M3 ovlivňován především jeho nejlíkvnějšími složkami.

stala riziky významnými. Je třeba také uvést, že podporou hospodářského oživení a cenové stability měnová politika významně přispívá k posilování odolnosti spotřebitelů, podniků a finančních institucí.

Pokud jde o obavy v usnesení, že by plochá výnosová křivka mohla tlumit stabilitu a ziskovost bankovního systému, je třeba uvést, že dopad měnověpolitických opatření ECB se zdá být omezený. Celkově jsou nižší čisté úrokové marže související s plochou výnosovou křivkou a strnulostí úrokových sazeb z vkladů směrem dolů vyvažovány zlepšením hospodářského výhledu, což má příznivý vliv na kvalitu úvěrů (a tedy na náklady bank na tvorbu rezerv) a objem poskytovaných úvěrů. I když současně cyklické výzvy postupně slábnou, ziskovost bank stále zůstává poměrně utlumená. Tento vývoj je odrazem strukturálních faktorů včetně nízké nákladové efektivnosti, slabé tvorby příjmů a diverzifikace i vysokého objemu úvěrů se selháním (v některých zemích).

Reakce měnové politiky ECB na krizi se během let vyvíjela tak, aby řešila výzvy, kterým eurozóna čelila; v současnosti je uspořádána jako vícerozměrný soubor standardních a doplňujících mimořádných opatření. Doplňujících mimořádná opatření zahrnují dlouhodobější refinanční operace (TLTRO), záporné úrokové sazby, rozsáhlý program nákupu aktiv (APP) a signalizaci úrokových sazeb a APP. Rámec politiky ECB staví na diverzifikovaném teoretickém základě. Rozhodovací proces v ECB je podporován bohatým souborem analytických nástrojů vyvinutých nejen v rámci ECB, ale často také v úzké spolupráci s národními centrálními bankami v množství pracovních skupin Eurosystemu. Tyto nástroje jsou patrné v řadě kanálů, k nimž patří Ekonomický bulletin, speciální vysvětlující komentáře na internetových stránkách ECB, publikační řady Occasional Papers, Working Papers, Research Briefs a projevy členů Výkonné rady. Dále hraje ECB aktivní úlohu při projednávání témat a zdokonalení rámců politik centrálních bank v rámci společenství centrálních bank a v úzké spolupráci s akademickou obcí. Důkazem je hojný počet pracovních seminářů a konferencí pořádaných ECB. Pokud jde o budoucí vývoj, ECB bude vývoj svého teoretického rámce nadále zaznamenávat a veřejnosti jej zprostředkovávat všemi těmito kanály.

1.2 Program nákupu cenných papírů podnikového sektoru a provádění měnové politiky

Body 28 a 29 usnesení se věnují konkrétně programu nákupu cenných papírů podnikového sektoru (CSPP). Další témata související s prováděním měnové politiky jsou pojednána v bodech 5, 6, 38 a 47.

CSPP přispěl k růstu emise dluhopisů nefinančních podniků v eurozóně, který nebyl kompenzován poklesem toku bankovních úvěrů do sektoru nefinančních podniků. Tento vývoj potvrzují výsledky průzkumu bankovních úvěrů v eurozóně ukazující, že čistý podíl bank v eurozóně vykazující, že tržní dluhové financování mělo záporný dopad na poptávku nefinančních podniků po úvěrech, byl v průměru méně záporný v období od druhého čtvrtletí 2016 do čtvrtého čtvrtletí 2017 než v březnu 2016, kdy byl CSPP oznámen. Dále se objevují některé náznaky, že CSPP

mohly nefinančním podnikům s malým nebo nulovým přístupem k dluhopisovým trhům nepřímo prospět: některé společnosti, jejichž dluhopisy jsou způsobilé k nákupu Eurosystemem, skutečně nahradily bankovní úvěry jiným financováním a uvolnily tak určitou kapacitu bankovních rozvah k uspokojení poptávky menších podniků po úvěrech. Také nedávná kola SAFE ukázala na probíhající zlepšování přístupu malých a středních podniků k vnějšímu financování a potvrdila tak trend zaznamenávaný od roku 2014, tj. po dobu, kdy se uplatňovalo několik mimořádných opatření měnové politiky. Navíc nepřetržitý růst čistých toků velmi malých úvěrů nefinančním podnikům (které lze považovat za aproximaci úvěrů malým a středním podnikům) dokládají od roku 2014 výsledky SAFE.

Pokud jde o body v usnesení vyzývající ECB, aby zajistila plnou transparentnost různých aspektů CSPP, ECB zveřejňuje o CSPP velké množství informací. ECB týdně zveřejňuje agregované údaje o aktivech držných v rámci CSPP včetně jednotného seznamu cenných papírů a národních centrálních bank, které dluhopisy drží.⁷ ECB také zveřejnila dvě vyhrazené části Měsíčního bulletinu s dalšími informacemi o fungování CSPP a o držných aktivech. Ke zvýšení transparentnosti a tedy povědomí veřejnosti o CSPP začala ECB v říjnu 2017 pololetně zveřejňovat členění cenných papírů držných v rámci CSPP podle ekonomických sektorů, ratingu a rizikových zemí v poměru ke všem ostatním způsobilým cenným papírům. V neposlední řadě začala ECB v listopadu zveřejňovat dosavadní měsíční odkupy CSPP a odkupy očekávané v následujících 12 měsících. Ty údaje jsou nyní aktualizovány každý měsíc. Všechny relevantní informace týkající se provádění programu CSPP jsou k dispozici na vyhrazené internetové stráně věnované nejčastějším dotazům.⁸

I když je ECB odhodlána usilovat o transparentnost ohledně provádění APP, poskytování informací o jednotlivých držných podílech by omezilo účinnost programu z hlediska jeho přispění k plnění mandátu ECB udržet cenovou stabilitu. Zveřejňování dvoustranných údajů na úrovni podniků by mohlo dát účastníkům trhu možnost získat informační výhodu, např. odhadem nákupů Eurosystemu a záměrným ovlivňováním tržních cen směrem, který by narušoval účinnost CSPP a tím i významné součásti mimořádných měnověpolitických opatření, o nichž rozhoduje Rada guvernérů. V tomto kontextu by i odložené zveřejňování informací o jednotlivých podílech držných cenných papírů mohlo snížit flexibilitu a tím i účinnost APP. Rada guvernérů může později posoudit, zda by bylo možné po skončení etapy čistých nákupů v rámci APP zvážit další zvýšení transparentnosti v oblasti CSPP.

Pokud jde o obavy v usnesení týkající se úrovně neobchodovatelných aktiv a cenných papírů krytých aktivy použitých jako zajištění, Eurosystem pro své úvěrové operace vždy přijímal celou škálu zajištění s cílem zajistit efektivní a účinné provádění měnové politiky. Rozsáhlý soubor způsobilého zajištění pomáhá zajišťovat hladké a účinné provádění měnové politiky. Eurosystem má zaveden podrobný soubor požadavků na způsobilost a používání aktiv jako zajištění

⁷ Viz <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

⁸ Viz <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/cspp-qa.en.html>.

a dále podrobný soubor opatření ke kontrole rizika v souvislosti se zajištěním. Tyto požadavky a opatření jsou veřejně dostupné a ECB denně zveřejňuje seznam obchodovatelných aktiv způsobilých jako zajištění. To podporuje jednoznačnost a rovné podmínky. S cílem zohlednit rizika (úvěrové, tržní a likviditní riziko), která jsou jednotlivým druhům těchto aktiv vlastní, obsahují požadavky Eurosystemu a jeho opatření ke kontrole rizika minimální standardy úvěrové kvality a stupňované srážky při ocenění, které zohledňují rizika spojená s různými aktivy jako funkci jejich druhu (kategorie srážek), zbytkovou splatnost a úvěrovou kvalitu. V této souvislosti není zvýšená míra používání určitého druhu aktiv sama o sobě pro Eurosystem důvodem k obavám. Rámce kontroly rizik a oceňování jsou rovněž zveřejňovány na internetových stránkách ECB.⁹

Pokud jde o obavy opakovaně vyjádřené v usnesení týkající se systému TARGET2, analýzy ECB ukazují, že změny zůstatků v systému TARGET z velké míry odrážejí toky likvidity vznikající v kontextu APP a nejsou příznakem obnoveného napětí na finančních trzích. Jak již bylo při několika příležitostech vysvětleno v Evropském parlamentu¹⁰ a v různých publikacích ECB¹¹, vypořádání těchto transakcí vede k přeshraničním platbám a změnám zůstatků v systému TARGET, přičemž následné nové vyvážení portfolia může tyto zůstatky dále ovlivňovat.

Je třeba připomenout, že poskytování nouzové pomoci v oblasti likvidity (ELA) je v současnosti vnitrostátní úkol zajišťovaný národními centrálními bankami. Dohoda o ELA ze dne 17. května 2017 zajišťuje Radě guvernérů informace, které požaduje k tomu, aby řádně plnila svou úlohu podle článku 14.4 Statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „statut ESCB“), tj. aby posoudila, zda je poskytování ELA v rozporu s cíli a úkoly ESCB. Samotné poskytování ELA provádí národní centrální banka nebo případně několik národních centrálních bank jednajících v případě přeshraničních bankovních skupin společně. Pokud jde o požadavek v usnesení, aby bylo poskytování ELA dále vysvětleno, je třeba uvést, že pojem „finanční instituce“, který se používá v dohodě o ELA, je zaměřen na pokrytí širokého spektra potenciálních příjemců ELA. To neodpovídá definici finančních institucí v čl. 4 odst. 26 nařízení (EU) č. 575/2013 (nařízení o kapitálových požadavcích). Zohledňuje to skutečnost, že ELA je nástroj, který rovněž slouží pro účely finanční stability; tato skutečnost by mohla jít nad rámec souboru úvěrových institucí zřízených v jurisdikcích eurozóny.

⁹ Obecné zásady ECB/2014/60 o provádění rámce měnové politiky Eurosystemu a obecné zásady ECB/2015/35 o srážkách při ocenění uplatňovaných při provádění rámce měnové politiky Eurosystemu. Dále jsou rámce Eurosystemu pro ocenění zajištění a pro kontrolu rizik popsány v publikaci ECB „The financial risk management of the Eurosystem's monetary policy operations“ z roku 2015.

¹⁰ Viz mimo jiné poznámky při příležitosti pravidelného slyšení před Výborem Evropského parlamentu pro hospodářské a měnové záležitosti dne 20. listopadu 2017 (https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/ecb.sp171120_1.en.html).

¹¹ Viz box v Ekonomickém bulletinu s názvem „The ECB's asset purchase programme and TARGET balances: monetary policy implementation and beyond“ (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ebbox201703_01.en.pdf), článek v Ekonomickém bulletinu s názvem „TARGET balances and the asset purchase programme“ (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201607_box02.en.pdf) a publikační řada Occasional Paper s názvem „The Eurosystem's asset purchase programme and TARGET balances“ (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op196.en.pdf>)

Bankovní unie a další otázky související s evropskou finanční architekturou

I když usnesení nebylo primárně určené k projednávání záležitostí souvisejících s úkoly ECB v oblasti dohledu, body 4, 23, 26, 27, 31, 32, 33 a 39 se dotýkají několika záležitostí souvisejících s bankovní unií a unií kapitálových trhů.

ECB veškeré tyto snahy o dokončení bankovní unie a tím o posílení odolnosti finančního sektoru eurozóny podporuje. Stav evropského bankovního sektoru se v posledních několika letech zlepšil – díky posílené obezřetnostní regulaci a dohledu a především vytvoření bankovní unie. I přes specifické výplaty dividend zvýšily banky v eurozóně mezi čtvrtým čtvrtletím 2014 a čtvrtým čtvrtletím 2016 své podíly kapitálu Tier 1 z 11,6 % na 13,6 %.¹² Architektura bankovní unie však zatím nebyla dokončena. K jejímu dokončení by měly být využity současné příznivé hospodářské podmínky, aby tak byla bankovní unie připravena na nejtěžší krize. ECB vítá skutečnost, že usnesení bere na vědomí význam evropského systému pojištění vkladů (EDIS), který je třetím pilířem bankovní unie a jedním ze zásadních prvků podporujícím odolnost hospodářské a měnové unie. ECB se domnívá, že bankovní unie by měla co možná nejdříve přistoupit k plně sdílenému evropskému systému pojištění vkladů. Došlo k výraznému snížení rizika, což usnadnilo jednání o přechodu do první etapy EDIS a připravilo cestu k dohodě o tom, jak by měl EDIS vypadat ve stabilizovaném stavu. To nevylučuje potřebu dalších opatření ke snížení rizik při přechodu na plnohodnotný EDIS.

Jak zdůraznila předsedkyně Rady dohledu během veřejných slyšení k tomuto tématu, návrh dodatku k pokynům ECB k postupu bank v případě úvěrů se selháním byl vždy zamýšlen tak, aby objasnil očekávání dohledu jakožto výchozí bod pro dohledový dialog specifický pro určitou instituci v kontextu procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu. Dodatek byl na základě připomínek přijatých během veřejné konzultace pečlivě revidován. V úvahu byly v plném rozsahu vzaty také právní připomínky vznesené členy Evropského parlamentu. Konečné znění dodatku bylo zveřejněno 15. března.¹³

Pokud jde o zátěžové testy, usnesení požaduje širší pokrytí, metodickou vhodnost a robustnost, což je v souladu s pozicí ECB. Je také důležité zdůraznit hodnotu cílených analýz podle jednotlivých rizik, které doplňují komplexní rozsáhlé zátěžové testy dohledu způsobem, který je pro orgány dohledu i pro banky flexibilní a účinný. Příklady nedávné práce prováděné ECB společně s dalšími evropskými a vnitrostátními orgány v oblasti metodik zátěžových testů zahrnují úpravu metodiky pro zátěžový test v rámci celé EU v roce 2018 s cílem zohlednit nový účetní rámec IFRS 9 a zdokonalené požadavky na modelování v případě neúrokových příjmů. Takové úpravy metodik zátěžových testů prováděné, aby odrážely vývoj trhu a regulace, jsou nezbytně nutné k tomu, aby zátěžové testy zůstaly účinnými nástroji

¹² Na základě vzorku 103 významných institucí, které vykazovaly rizikově vážená aktiva (v COREP) a celková aktiva (ve FINREP) ve všech obdobích mezi čtvrtým čtvrtletím 2014 a druhým čtvrtletím 2017.

¹³ https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.npl_addendum_201803.en.pdf

dohledu. Je třeba uvést, že ECB v roce 2017 rovněž provedla speciální zátěžový test úrokového rizika v bankovním portfoliu.

ECB souhlasí s požadavkem v usnesení na včasné a úplné dokončení a provedení unie kapitálových trhů (CMU). Jak již EBC vysvětlila ve svém příspěvku do konzultace Evropské komise o přezkumu unie kapitálových trhů v polovině období roku 2017¹⁴, ECB je silným podporovatelem projektu CMU od jeho počátku. V této souvislosti je třeba podniknout další kroky v oblastech, jako je harmonizace insolvenčních rámců, zdanění a podnikové právo, aby se odstranily přeshraniční překážky finanční integrace. Postupy pro řešení dluhu by měly být rychlejší a méně nákladné. Dále musí být opatření zaměřená na zlepšení přístupu k tržnímu financování doplněna dalšími opatřeními politik zaměřenými na podniky, které závisejí na bankovním financování. CMU bude vyžadovat značné odhodlání, a to také na straně členských států, které musejí být připraveny řešit legislativní i jiné překážky bránící přeshraničnímu toku kapitálu. Všechny zainteresované strany by tak měly zintenzivnit úsilí k dosažení CMU.

Pokud jde o dopady vystoupení Spojeného království z EU, ECB, i když není účastníkem jednání, veškerý relevantní vývoj pozorně sleduje, a to především pokud by mohly mít dopad na transmisi měnové politiky, finanční stabilitu, bankovní dohled nebo plynulé fungování platebních systémů. ECB od bank očekává, že se připraví na všechny možné eventuality včetně scénáře, kdy nebude dosaženo dohody a dojde k tzv. tvrdému brexitu bez přechodu. ECB oznámila přicházejícím bankám dobu, kterou orgány dohledu potřebují ke zpracování přijatých žádostí. V případě bank, které si přejí přemístit svou činnost do eurozóny (nebo ji v eurozóně rozšířit) a potřebují povolení pro svou (rozšířenou) činnost po brexitu, ECB a vnitrostátní orgány dohledu očekávají, že žádosti obdrží co možná nejdříve, ale nejpozději do konce druhého čtvrtletí 2018. Pokud budou podány po tomto termínu, nelze zpracování žádostí do dubna 2019 zaručit. V této souvislosti banky samy odpovídají za to, aby všechna povolení, která potřebují k výkonu předpokládané činnosti, byla včas získána. Jak bylo sděleno v části „nejčastější dotazy“ na internetových stránkách ECB věnovaných bankovnímu dohledu, ECB a vnitrostátní příslušné orgány mohou bankám ke splnění určitých očekávání dohledu povolit delší náběhové období. Pokud by však bylo v rámci dohody se Spojeným královstvím o vystoupení dohodnuto přechodné období, banky by měly tento čas využít k realizaci svých plánů brexitu a dohledová očekávání jednotného mechanismu dohledu související s brexitem zohlednit.

3 Otázky související s tržní infrastrukturou a platebními systémy

Bod 34 pojednává o doporučení ECB upravit článek 22 statutu ESCB; bod 39 se zabývá návrhem Komise změnit nařízení o infrastruktuře evropských trhů (EMIR). Body 35 až 37 usnesení se dotýkají několika aspektů plateb.

¹⁴ https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ECB_contribution_to_EC_consultation_on_CMU_mid-term_review_201705.en.pdf.

ECB vítá jednání v Evropském parlamentu o svém doporučení změnit článek 22 statutu ESCB. Jak uvedl prezident Draghi ve svém projevu před Výborem Evropského parlamentu pro hospodářské a měnové záležitosti dne 26. února 2018,¹⁵ ECB potřebuje nezbytné nástroje k řešení rizik v omezeném počtu oblastí, které jsou pro provádění jednotné měnové politiky a plynulé fungování platebních systémů zásadní. ECB je připravena se podle potřeby zapojit a během parlamentních jednání poskytnout další informace.

ECB se výrazně shoduje s Evropským parlamentem na potřebě posílit proces uznávání ústředních protistran ze třetích zemí (CCP), zejména pokud jde o clearingové činnosti v eurech. Centrální banky vydávající měny EU včetně centrálních bank Eurosystemu by měly být do tohoto procesu plně zapojeny, aby sledovaly a kontrolovaly rizika, která mohou CCP představovat pro transmisi měnové politiky a plynulé fungování platebních systémů. ECB zdůrazňuje význam dokončení přijetí klíčových částí právních předpisů EU, jako je EMIR II, a to s velkým předstihem před brexitem, aby bylo možné se připravit na všechny eventuality včetně scénáře bez dohody.

ECB souhlasí, že je důležité se zabývat významem a dopady digitální měny centrální banky, která je také označována jako digitální měnová báze (DBM). Ve světě úzce propojených finančních trhů by rozhodnutí centrální banky emitovat veřejnosti DBM mohlo mít dopady mimo její jurisdikci. Nehledě na vlastní případné stanovisko ECB k DBM je tedy důležité zabývat se povahou DBM, potenciálními důvody centrálních bank vydávat DBM a také možnými dopady pro prostor plateb v eurech, bankovní sektor a nakonec i pro finanční stabilitu a plynulé provádění měnové politiky.

Členské státy s ECB opakovaně konzultovaly zavedení nebo snížení limitů na hotovostní platby, přičemž tyto konzultace také zašly mimo rámec retailových transakcí – s cílem prosadit omezení transakcí mezi fyzickými osobami. Euro jsou jediné fyzické peníze pro občany eurozóny, které umožňují okamžité vypořádání a jsou zaručeny centrálními bankami (jako zákonnými emitenty). Z hlediska výše uvedeného i velmi vysokého podílu hotovostních plateb by země eurozóny zamýšlející zavést další omezení hotovostních plateb měly pečlivě posoudit dopad takových opatření i rozsah, v němž jsou pro dosažení zamýšlených cílů vhodná a účinná. Pokud jde o vydání eurobankovky se statutem zákonného platidla připomínající Karla Velikého, jak je navrženo v usnesení, ECB považuje za vhodné přizvat Evropskou komisi vzhledem k její koordinační úloze v oblasti euromincí, aby zvažila společnou emisi oběžné pamětní mince zobrazující motiv Karla Velikého všemi 19 zeměmi eurozóny. Kromě těch mincí, které může vydávat každá země, se takové mince používají u příležitosti řady důležitých výročí historického, celoevropského významu k jejich připomenutí a oslavě.¹⁶

¹⁵ Viz https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180226_1.en.html.

¹⁶ V roce 2007 k příležitosti 50. výročí Římské smlouvy, v roce 2009 k 10. výročí Hospodářské a měnové unie, v roce 2012 k 10. výročí eurobankovek a mincí a v roce 2015 k oslavě 30. výročí vlajky EU.

4 Institucionální otázky ECB

Body 1, 2, 41–46 a 48 usnesení se zabývají několika aspekty institucionálního nastavení a fungování ECB.

ECB souhlasí s usnesením, pokud jde o potřebu zachovat nezávislost ECB a současně zajistit odpovídající odpovědnost za její činnost. Nezávislost a odpovědnost jsou dvě strany stejné mince.¹⁷ Usnesení obsahuje kladné hodnocení stávajícího uspořádání odpovědnosti mezi Evropským parlamentem a ECB. I když usnesení vyzývá k dalšímu zlepšení ve výměně názorů s ECB posílením jejich zaměření, interaktivity a relevantnosti, usnesení vítá stávající postup, tj. čtvrtletní slyšení s prezidentem i další setkání se členy Výkonné rady a písemné odpovědi od ECB. Také obecná výzva, aby ECB zvýšila svou snahu o transparentnost, byla podle všeho vyslyšena vzhledem k tomu, že nedávné iniciativy ECB směřující ke splnění tohoto cíle byly v usnesení vzaty na vědomí.

Výzvu v usnesení, aby ECB zajistila nezávislost členů svého interního Výboru pro audit, je třeba vnímat v souvislosti s nedávným rozhodnutím ECB v této věci. Rada guvernérů ECB schválila 2. listopadu 2017 revidovaný mandát svého Výboru pro audit zavádějící úpravu kritérií pro výběr jeho členů tak, aby mandát odrážel rozšířený rozsah povinností ECB a umožňoval zastoupení externích členů s menším zaměřením na centrální bankovníctví. Podobně jako u předchozího znění obsahuje revidovaný mandát výslovné ustanovení o nezávislosti jeho členů. Celkově tedy výhody spojené s detailní znalostí povinností ECB, provozních postupů a procesů výrazně převažují nad potenciálními obavami o nezávislost, pokud jde o hodnocení přiměřenosti rámců politik a provozních rámců i ocenění souvisejících rizik. Díky rozsáhlé odbornosti členů Výboru pro audit, jejich postavení a vztahu vůči Radě guvernérů založeném na důvěře je výbor hnací silou, která stojí za několika zlepšeními rámce správy a řízení ECB.

Pokud jde o požadavek usnesení, aby Etickému výboru ECB nepředsedal bývalý prezident ani bývalí členové Rady guvernérů, ECB poznamenává, že vůči vhodnosti stávajícího předsedy nemá výhrady. Dřívější členství v Radě guvernérů lze ztěžít označit za stav zhoršující objektivní a nestranné plnění úkolů členů Etického výboru. Ve skutečnosti se postavení a z toho vyplývající vliv předsedy Etického výboru coby bývalého prezidenta ECB ukázalo být velmi nápomocné v případech, kdy Etický výbor musel jednat s vnitrostátními orgány. Také skutečnost, že bývalý prezident je připraven se ujmout funkce předsedy takového výboru, vysílá jasný signál dovnitř ECB, že etické jednání je bráno vážně na nejvyšší úrovni vedení.

I když usnesení uvádí, že členové Výkonné rady by se v zásadě měli zdržet souběžného členství ve fórech, kterých se účastní výkonní pracovníci bank, nad nimiž ECB vykonává dohled, konstatuje, že takové členství je možné, pokud je v souladu se zavedenou praxí ve světě a ECB se jich účastní vedle dalších centrálních bank. Je důležité si uvědomit, že k tomu aby ECB řádně

¹⁷ Viz také projev Benoïta Cœurého v březnu 2017 (https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170328_1.en.html) a projev Yvese Mersche v září 2017 (<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/ecb.sp170904.en.html>).

vykonávala mandát, musí mít tvůrci politik ECB přehled o vývoji ekonomického a finančního prostředí ve světě. Za tímto účelem vede ECB a členové její Výkonné rady pravidelný dialog se širokou řadou zainteresovaných subjektů a množstvím fór, k nimž přirozeně patří dohlížené banky coby členové. Tato setkání se konají samozřejmě mimo kontext dohledu a členové Výkonné rady dodržují v plném rozsahu pevný rámec záruk řízení ECB včetně Kodexu chování členů Rady guvernérů a Výkonné rady, Obecných zásad pro externí komunikaci členů Výkonné rady Evropské centrální banky a závazků v oblasti zachování služebního tajemství a nezávislosti.

Pokud jde o výzvu v usnesení, aby ECB přijala jednoznačnou a veřejnou politiku v oblasti oznamování porušení příslušných právních předpisů („whistleblowing“), je tato výzva v souladu s činností, která již v ECB probíhá. Budování rámce ECB v této oblasti je součástí strategických priorit a provozních cílů ECB pro období 2018–2020. Práce na tomto projektu ve skutečnosti již začala.

Pokud jde o poznámku v usnesení týkající se stávající zaměstnanecké politiky ECB, ECB by ráda podotkla, že se zástupci zaměstnanců vede dialog, jehož cílem je případné nedostatky posoudit a řešit. ECB ve spolupráci se zástupci zaměstnanců výrazně snížila využívání dočasných agenturních pracovníků, a to zejména v posledních několika letech. Součástí opatření bylo vytvoření téměř 170 pracovních míst, která nahrazují smlouvy s agenturními pracovníky v různých organizačních složkách ECB. Také výzva v usnesení, aby ECB zajistila rovné zacházení a rovné příležitosti pro všechny své zaměstnance a také zaručila důstojné pracovní podmínky v rámci instituce, je v souladu s cíli ECB a probíhající činností.

Usnesení bere na vědomí iniciativy ECB řešit (také prostřednictvím zesíleného dialogu se zástupci zaměstnanců) podněty zaměstnanců v řadě oblastí. Je třeba připomenout, že průzkum mezi zaměstnanci ECB provedený v roce 2015 ukázal vysokou míru jejich angažovanosti, hrdost na práci v ECB a motivaci, že chtějí odevzdat to nejlepší. Průzkum však také ukázal několik oblastí ke zlepšení – profesní rozvoj a řízení výkonnosti, pracovní zatížení a stres a otevřenost a spravedlivý přístup –, kde byly zásadní kroky již podniknuty, většinou v úzké spolupráci se zástupci zaměstnanců. ECB dále zdůrazňuje, že v roce 2018 provedla druhý průzkum mezi zaměstnanci s cílem posoudit, zda jdou tyto iniciativy správným směrem. Průzkum je nyní uzavřen – výsledky budou brzy analyzovány a budou sestaveny akční plány s cílem řešit zjištěné problémy. V neposlední řadě ECB uvádí, že úzce a konstruktivně spolupracuje s výborem zaměstnanců na společném pracovním programu zaměřeném na několik prioritních oblastí.